

ВІДГУК
офіційного опонента **МИСЬКІВ ІРИНИ СЕРГІЇВНИ**
на дисертацію **ЗОЛОТАРЬОВОЇ ГАЛИНИ МИКОЛАЇВНИ**
«ІННОВАЦІЙНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРИ ПІДГОТОВЦІ
ВЧИТЕЛІВ У НІМЕЧЧИНІ»,

подану до захисту на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю **13.00.01 Загальна педагогіка та історія педагогіки**

Дисертаційна робота Золотарьової Галини Миколаївни виконана на належному теоретичному і методологічному рівні, вирізняється своєю змістовністю, оригінальністю, неординарністю та інформаційною насиченістю, а відтак якісно збагачує наукові погляди щодо розв'язання проблеми використання інноваційних педагогічних технологій у процесі підготовки майбутніх учителів, пошуку інноваційних, досконаліших шляхів узгодження тенденцій розвитку вищої освіти у міжнародному освітньому просторі з вітчизняною педагогічною реальністю.

Світові тенденції глобалізації, стрімкі соціально-економічні й політичні перетворення, а також кризові явища, притаманні початку XXI століття, зумовлюють необхідність модернізації системи освіти, основне завдання якої полягає у підготовці людини до повноцінного функціонування у суспільстві.

Орієнтуючись на європейську інтеграцію, Україна визначила основними пріоритетами власної політики у сфері освіти – формування національних і загальнолюдських цінностей, забезпечення адекватної освіти усім громадянам України та її жителям з метою розвитку конкурентоспроможності своїх громадян.

Пошук оптимальної моделі освітньої системи, в умовах якої реалізуються національні освітні пріоритети, вимагає комплексного поєднання найкращих традицій вітчизняної системи освіти та здобутків педагогіки високо розвинутих країн світу, в тому числі й Німеччини.

Увага дисертантки до досвіду Німеччини зумовлена тим, що ця країна володіє розвиненою системою університетської освіти, яка є одним із основних чинників забезпечення конкурентоспроможності, добробуту та соціальної згуртованості країни. Вона асоціюється із широким спектром економічних та неекономічних переваг, оскільки має потенціал максимізувати таланти, вміння й навички індивідів, сприяти підвищенню рівня продуктивності праці, а також соціальному, культурному та політичному розвитку країни.

Доцільність вибору теми дисертаційної роботи підтверджує і той факт, що вона відповідає науково-дослідницькій темі «Теорія та практика формування педагогічної майстерності майбутніх фахівців» кафедри педагогіки факультету психології Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна та плану НДР кафедри іноземної філології Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради при розробці теми «Удосконалення процесу викладання іноземних мов у контексті професійної підготовки студентів шляхом впровадження новітніх освітніх технологій».

Тема дисертації затверджена вченою радою Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна (протокол № 10 від 22.10.2010 р.) й узгоджена у Міжвідомчій раді з координації наукових досліджень з педагогічних та психологічних наук в Україні (протокол № 3 від 29.03.2011 р.).

Дисертанткою на належному науковому рівні обґрунтовано вибір теми, сформульовано мету й завдання дослідження, а також зроблено логічні висновки відповідно до визначених завдань.

Достовірність наукових результатів дослідження забезпечується не лише належною методологічною та джерельною базою дослідження, яка складає 332 найменування, з них 135 – іноземною мовою та свідчить про інтенсивну науково-пошукову роботу, а й аргументованістю й об'єктивністю викладеного матеріалу, адекватним вибором методів дослідження, що визначені з урахуванням специфіки педагогічної розвідки.

Безперечно, дисертація характеризується *науковою новизною*, яка полягає, передусім в тому, що *вперше* здійснено цілісний аналіз передумов виникнення та генези інноваційних педагогічних технологій, зокрема й у підготовці вчителів у Німеччині; з'ясовано базові концептуальні ідеї щодо визначення їхньої сутності і структури та виокремлено підходи до класифікації інноваційних педагогічних технологій у педагогічній теорії; з'ясовано особливості визначення сутності поняття «інноваційні педагогічні технології» в німецькій теорії і практиці; *схарактеризовано* домінантні принципи й узагальнено досвід впровадження інноваційних педагогічних технологій у підготовку німецьких учителів; *обґрунтовано* етапи генези феномену «інноваційні педагогічні технології» у науковій теорії та практиці застосування інноваційних педагогічних технологій у Німеччині (*I етап* – початок ХІХ (1806) – перша половина ХІХ ст. – формування технологічного підходу до навчання і виховання; *II етап* – друга половина ХІХ – початок ХХ ст. – поширення ідей технологізації освіти, виникнення нових напрямів реформаторської педагогіки; *III етап* – середина 20-х – початок 50-х рр.

XX ст. – активізація технологізації навчального процесу як чинник розвитку освітніх технологій; *IV етап* – початок 50-х – 60-ті рр. XX ст. – трансформація поняття «технологія в освіті» в поняття «технологія освіти»; *V етап* – початок 70-х рр. XX ст. – дотепер – завершення теоретичного обґрунтування поняття «педагогічна технологія»; активне масове впровадження інноваційних педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій в освітній процес).

У дисертації *окреслено перспективи* запровадження позитивного німецького досвіду підготовки майбутніх учителів з використання інноваційних педагогічних технологій у практику педагогічних ВНЗ України.

Подальшого розвитку набули питання модернізації педагогічної освіти, підвищення ефективності та рівня якості підготовки вчителів засобами інноваційних педагогічних технологій.

Удосконалено наукові положення щодо видів, сутнісних характеристик, компонентів структури і змісту інноваційних педагогічних технологій, окреслено підходи до їх класифікації у Німеччині та Україні.

Не викликає сумніву *практичне значення* одержаних результатів дослідження, які полягають у збагаченні вітчизняної педагогічної теорії та практики з питань професійної педагогічної освіти; узагальненні й систематизації відомостей про використання інноваційних педагогічних технологій у підготовці майбутніх учителів Німеччини, що можуть бути використані у практиці роботи сучасних педагогічних вищих навчальних закладів, зокрема у процесі викладання загальної та порівняльної педагогіки, історії педагогіки, окремих методик і спецкурсів; укладанні робочих навчальних програм, удосконаленні методик навчання, складанні методичних рекомендацій щодо застосування інноваційних педагогічних технологій.

Результати наукового пошуку можуть скласти окремі розділи навчальних підручників та навчально-методичних посібників, науково-методичних рекомендацій з метою підвищення якості й ефективності педагогічної освіти щодо розвитку інноваційного потенціалу майбутніх учителів.

Основні результати дослідження апробовано під час виступів авторки на міжнародних науково-практичних конференціях та впроваджено в освітній процес п'яти вищих навчальних закладів, що підтверджується відповідними документами.

Вважаємо, що структура дисертації, яка складається зі вступу, двох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних

джерел і додатків, розкриває її зміст, відзначається цікавим змістовим матеріалом, аргументованістю зроблених висновків.

Логіка першого розділу дисертації Г.М. Золотарьової «Теоретичні основи використання інноваційних педагогічних технологій у педагогічній освіті» зумовила необхідність подання характеристики педагогічних технологій в освітньому процесі вищої школи як науково-практичної проблеми; визначення сутності й аналізу генези феномену «інноваційна педагогічна технологія» у вітчизняній та зарубіжній науковій теорії; виконання історико-педагогічного аналізу організаційно-концептуальних засад формування інноваційних педагогічних технологій у контексті розвитку педагогічної освіти Німеччини; виокремлення та порівняння ознак, структури та підходів до класифікації інноваційних педагогічних технологій.

Привертає увагу виконаний у другому розділі дисертації «Практика впровадження інноваційних педагогічних технологій в освітній процес підготовки викладачів у Німеччині» аналіз системи підготовки майбутніх учителів в контексті її технологізації; змістовної характеристики інноваційних педагогічних технологій; педагогічного інструментарію забезпечення реалізації педагогічних технологій.

Заслуговує схвалення окреслення перспектив використання інноваційних педагогічних технологій з підготовки вчителів Німеччини у системі педагогічної освіти України.

Основні положення дисертації Г.М. Золотарьової відображено у 13 публікаціях, з яких: 4 статті у наукових фахових виданнях України, 1 – у зарубіжному періодичному виданні, 8 – у збірниках матеріалів конференцій.

Анотує дисертацію відображає основний її зміст.

Оцінюючи позитивно дисертаційне дослідження, вважаємо за потрібне висловити певні *попашання* та *зауваження* дискусійного характеру:

1. Хотіли б звернути увагу дисертантки на підсилення актуальності дослідження та необхідність обґрунтування вибору власне Німеччини як дослідницького об'єкту у вступі. Адже відомо, що Німеччина є однією із країн, що відіграють провідну роль у міжнародному освітньому просторі. Науковці в галузі освіти Німеччини входять до складу корпусу експертів міжнародних освітніх організацій, якими напрацьовано низку документів та рекомендацій щодо головних принципів якості педагогічної освіти.

2. У першому розділі на основі результатів ґрунтовного аналізу дисертантка слушно резюмує, що у науково-педагогічній літературі представлено різноманітні класифікації педагогічних технологій. Це зумовлено застосуванням дослідниками різних наукових підходів, виокремленням найбільш значущих ознак, серед яких концептуальна основа,

змістовий та операційний компоненти, програмно-методичне забезпечення тощо. Проте, на наше переконання, у цьому розділі варто було б чітко розмежувати поняття «педагогічна технологія» та «інноваційна педагогічна технологія», а також обґрунтувати вибір однієї із класифікацій, якої дотримуватиметься авторка з метою аналізу практики застосування інноваційних педагогічних технологій у другому розділі дисертації. Проте, цей матеріал частково подано на стор. 124-130 у підрозділі 2.1.

3. Варто було б більш ґрунтовно підійти до формулювання назв підрозділів дисертаційної роботи, оскільки матеріал, викладений у підрозділах 2.2 та 2.3 перекликається. Також у підрозділі 2.3 авторка робить спробу порівняти німецький та вітчизняний досвід застосування інноваційних педагогічних технологій, проте у жодній назві розділів чи підрозділів дисертаційної роботи про Україну не заявлено.

4. Заслужують на схвалення розроблені здобувачкою рекомендації для вітчизняної системи педагогічної освіти на основі дослідженого німецького досвіду. Тому, вважаємо, що слід було б їх розширити, надавши приклади застосування на практиці і видати окремою науково-методичною працею.

5. На наш погляд, деякий важливий матеріал (як от моделі підготовки вчителів) нелогічно було виносити у додатки, оскільки їхній аналіз представлений у підрозділі 2.1.

6. Щодо публікацій авторки, то, на наш погляд, результати ґрунтовних досліджень, якими характеризується й рецензована розвідка, потребують висвітлення у вигляді монографії задля забезпечення можливості ознайомлення з ними наукової спільноти, професорсько-викладацького складу педагогічних факультетів, управлінців у галузі вищої освіти України.

7. Слід зазначити, що у тексті дисертаційної роботи зустрічаються комп'ютерні огріхи та інші недоліки технічного характеру.

Висловлені зауваження, побажання і дискусійні питання не заперечують позитивної оцінки наукового рівня дисертаційної роботи, яка робить суттєвий внесок у вирішення однієї з актуальних проблем загальної педагогіки та історії педагогіки – дослідження й екстраполяція кращих зразків та здобутків історії педагогіки та зарубіжної педагогіки у вітчизняну педагогічну реальність.

Вважаємо, що теоретично і практично зорієнтована праця Галини Миколаївни Золотарьової відкриває нові шляхи для вдосконалення професійної підготовки майбутніх учителів, а також формує підґрунтя для подальшого студіювання багатьох актуалізованих у рецензованій дисертації проблем.

ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК

1. Отже, рецензоване дисертаційне дослідження на тему «Інноваційні педагогічні технології при підготовці вчителів у Німеччині» є самостійним завершеним, цілісним дослідженням актуальної проблеми у галузі загальної педагогіки та історії педагогіки.

2. Визначена мета й сформульовані завдання дослідження розв'язані глибоко та доказово. Основні результати дослідження знайшли відображення у 13 працях.

3. Виклад дисертаційного матеріалу вирізняється логічністю, послідовністю, науковою обґрунтованістю положень. Автореферат підготовлено відповідно до чинних вимог, його зміст відображає структуру, основні положення, результати та висновки дисертаційної роботи.

4. Дисертаційна робота, її актуальність, зміст, обсяг та наукова новизна, теоретична та практична значущість, обґрунтованість наукових положень, вірогідність висновків, використані методи дослідження, якість оформлення та повнота викладу повністю відповідають вимогам МОН України до дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук і «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 № 567 зі змінами, внесеними згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 18.08.2015 р. № 656.

5. Її авторка Золотарьова Галина Миколаївна заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.01 *Загальна педагогіка та історія педагогіки*.

Офіційний опонент:

доцент, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземних мов
Інституту гуманітарних та соціальних наук
Національного університету
«Львівська політехніка»

І.С. Миськів

Підпис Миськів І.С. завідує:
Вчений секретар
Національного університету
«Львівська політехніка»

Р. Б. Брилинський